

Акт

лісопатологічного обстеження лісового насадження Шацького національного природного парку Державного агентства лісових ресурсів України, які потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

16.06.2020р.

с. Світязь

Нами, начальником відділу моніторингу стану лісових насаджень ДСЛП «Херсонлісозахист» Доманчук О.І., начальником відділу регулювання природокористування, погоджувальної діяльності та моніторингу довкілля управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА Грицай О.О., головним спеціалістом відділу регулювання природокористування, погоджувальної діяльності та моніторингу довкілля управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА Шавуком С.П., в присутності провідного наукового співробітника Забожчука С.В., провідного інженера лісового господарства Львовича І.М., лісничого Пульмівського лісництва Прасюка М.М., лісничого Світязького лісництва Найдю В.В., було проведено лісопатологічне обстеження насаджень, пошкоджених буреломом, щодо призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, а саме санітарних рубок вибіркових на загальній площі 61,7 га.

Таксаційний опис ділянок по Шацькому НПП, представлених для обстеження.

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа підви ділу, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню,
					загальна	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота,	середній діаметр, сантиметрів		
Світязьке	4	12	1,9	1,9	8Сз1Дз1В хч	82	0,7	1	24	32	350	Зона стац. рекр.	10
Світязьке	4	19	2,0	2,0	10Сз+Бп	82	0,7	1	24	28	380	Зона стац. рекр.	9
Світязьке	4	20	7,0	7,0	9Сз1Бп+Д з	72	0,85	1	23	32	360	Зона стац. рекр.	7
Світязьке	5	3	0,4	0,4	10Влч	67	0,7	1	25	28	320	Зона стац. рекр.	13
Світязьке	5	4	1,7	1,7	10Сз	62	0,8	1А	23	26	390	Зона стац. рекр.	13
Світязьке	5	7	2,0	2,0	10Сз+Бп	62	0,7	2	19	20	280	Зона стац. рекр.	4
Світязьке	5	6	1,0	1,0	10Сз	55		1	20	24	60	Зона стац. рекр.	11
Світязьке	5	8	5,4	5,4	8Сз2Бп+О с	72	0,85	1	24	28	370	Зона стац. рекр.	15
Світязьке	5	11	3,0	3,0	8Вхч2Бп	52	0,9	1А	24	30	350	Зона стац. рекр.	5
Світязьке	5	12	3,5	3,5	9Сз1Бп	54	0,7	2	17	22	230	Зона стац. рекр.	5

Світязьке	5	13	1,8	1,8	10Сз	57	0,7	1	20	24	280	Зона стац. рекр.	7
Світязьке	5	15	2,3	2,3	6Сз2Вхч2 Бп	87	0,7	3	20	26	220	Зона стац. рекр.	6
Світязьке	5	16	3,0	3,0	10Сз+Бп	66	0,8	2	20	24	320	Зона стац. рекр.	6
Світязьке	5	19	4,1	4,1	6Сз3Вхч1 Бп	67	0,8	1	22	24	300	Зона стац. рекр.	4
Світязьке	5	25	1,0	1,0	10Сз	57	0,6	1	19	20	220	Зона стац. рекр.	4
Світязьке	5	26	1,8	1,8	10Сз	62	0,6	2	18	24	210	Зона стац. рекр.	6
Світязьке	5	31	1,6	1,6	10Сз	77	0,5	3	17	20	150	Зона стац. рекр.	7
Світязьке	5	34	0,4	0,4	10Сз+Бп+ Дз	92	0,5	3	20	36	180	Зона стац. рекр.	22
Світязьке	5	35	0,5	0,5	8Вхч1Сз1 Бп	72	0,7	2	22	28	240	Зона стац. рекр.	14
Світязьке	5	45	1,0	1,0	10Сз	82	0,8	3	20	28	280	Зона стац. рекр.	4
ВСЬОГО			45,4	45,4									
Пульмівське	45	10	3,4	3,4	10Сз+Бп	61	0,65	2	19	24	220	Господар.зо на	6
Пульмівське	45	20	3,6	3,6	5Бп4Ос1Д з+Вхч	53	0,7	2	19	24	200	Господар.зо на	8
Пульмівське	45	26	1,8	1,8	5Бп5Вхч	23	0,9	2	7	8	60	Господар.зо на	9
Пульмівське	45	27	0,9	0,9	9Ос1Бп	53	0,6	1	21	28	230	Господар.зо на	22
Пульмівське	45	28	0,3	0,3	5Ос4Бп1Д з	53	0,6	1	22	28	200	Господар.зо на	17
Пульмівське	45	38	4,0	4,0	9Сз1Бп	68	0,8	1	23	28	350	Господар.зо на	16
Пульмівське	45	45	2,3	2,3	10Сз+Бп	53	0,7	1	19	24	260	Господар.зо на	9
ВСЬОГО			16,3	16,3									
РАЗОМ			61,7	61,7									

Шацький національний природний парк створено (оголошено) за постановою Ради Міністрів УРСР від 28 грудня 1983 р. № 533 та наказом Міністерства лісового господарства України від 16.03.1984р. №64. В 1999р. згідно з Указом Президента України від 16.08.1999р. №992/99 територія Шацького НПП була розширена.

Згідно Проекту «В зонах рекреаційних та господарській практично всю сухостійну деревину практикується вилучати шляхом проведення санітарних рубок вибіркових».

Лісопатологічне обстеження проведено в ослаблених насадженнях внаслідок стихійного лиха, згідно довідки Метереологічної станції Світязь від 12 червня 2020 року № 01 – 12/454: «За даними метеоспостережень метереологічної станції «Світязь» с. Світязь вул.Жовтнева, 95, 10 та 11 червня 2020 року спостерігались складні погодні умови: сильний пн. – сх. вітер поривами 15 – 19 м/с, сильний зливовий дощ.

А по лінії с. Підманево, околиця с. Світязь, с. Пульмо проходив руйнівний вітер з більшими поривами, ніж зафіксовано на метеостанції. Дане явище супроводжувалось зливовим дощем та градом».

При обстеженні лісових насаджень видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, не виявлено. Помешкань, гніздування, шляхи міграції видів тварин, занесених до Червоної книги України, не виявлено.

В результаті обстеження встановлено:

Щорічно площі лісу піддаються впливу комплексу несприятливих факторів абіотичного і біотичного характеру. В результаті відбувається ослаблення і загибель дерев, в насадженнях з'являється підвищений патологічний відпад, стає незадовільним їх санітарний стан. Комплекс несприятливих факторів включає в себе: погодні та ґрунтово-кліматичні чинники, осередки шкідників і хвороб лісу, антропогенні чинники, вплив лісових пожеж та інші.

Причини послаблення в усіх обстежених кварталах Шацького НПП зумовлені незадовільним загальним санітарним станом насаджень на момент обстеження. На його погіршення вплинула надзвичайна ситуація минулих років, викликана всиханням соснових насаджень, враженням листяних насаджень коренево – стовбуровими гнилями, що сприяло втраті біологічної стійкості дерев.

На оглянутих ділянках **Світязького** лісництва кварталу 5 виділів 11, 19, 25, 26, 31, 34, 35, 45, які розташовані поблизу наметового містечка «Незабудка» (рекреаційний пункт для відпочинку), в санітарну рубку вибірково відібрані нежиттєздатні вітровальні та буреломні дерева сосни звичайної діаметром від 20 до 40 см, берези – 20 – 24 см;

в кварталі 5 виділі 6 в рекреаційному місці відпочинку «Гушівський хутір» відібрані нежиттєздатні вітровальні та буреломні дерева сосни звичайної діаметром від 20 до 36 см;

в кварталі 5 виділа 4, 7, 8, 12, 13, 15, 16 також у СРВ відібрані нежиттєздатні вітровальні та буреломні дерева сосни звичайної діаметром від 20 до 40 см, берези діаметром 20 – 24 см, вільхи та осики діаметром від 16 до 36 см, одне дерево дуба діаметром 40 см – відібрані вітровальні та буреломні дерева;

в кварталі 5 виділі 3 відібрані нежиттєздатні вітровальні та буреломні дерева вільхи;

в кварталі 4 виділа 12, 19, 20 відібрані нежиттєздатні вітровальні та буреломні дерева сосни.

Повалення поодиноких дерев спричинено комплексом природо-кліматичних факторів, а саме поривами вітру. Відібрані в СРВ із зломами вершин на висоті стовбурів 5 - 7 м та вивернуті з кореневою системою і комами землі вже нежиттєздатні дерева, завислі з підірваною кореневою системою, дерева, які на даний момент мають дугоподібну форму, що в майбутньому призведе до злому та створення захаращення, в зв'язку з чим такі дерева підлягають видаленню шляхом проведення вибірково - санітарного рубання.

Буреломні та вітровальні дерева, які розташовані поблизу житлових будинків баз відпочинку, рекреаційних зон та житлового сектору, створюють небезпеку для життя людей. Є випадки падіння таких небезпечних дерев на дахи будиночків відпочинку та обриву електропроводів.

В Пульмівському лісництві кварталі 45 виділа 10, 38, 45 відібрані в санітарну рубку вибірково нежиттєздатні вітровальні та буреломні дерева сосни;

в кварталі 45 виділа 20, 26, 27, 28 відібрані нежиттєздатні вітровальні та буреломні дерева осики, берези, вільхи.

Слід відмітити, наявність дерев листяних порід з обірваним корінням, уражених білою гниллю з чорними лініями характерних для опенька осіннього, що свідчить про дію в насадженні осередку опенька осіннього (кореневі гнилі). При макроскопічному огляді під корою уражених дерев та в зломі стовбура в комелі було виявлено білу грибницю міцелію, характерну для опенька осіннього (*Armillariella mellea*), який є дуже шкодочинним, та викликає білу, корозійну заболоневу гниль, з чорними лініями на коренях, комлевій частині і на висоті стовбура до 3 м.

Також спостерігаємо вихід плодових тіл трутових грибів – збудників стовбурових гнилей, зокрема, справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядро – заболонну стовбурну гниль корозійного типу. На обстежених деревах наявні ознаки ураження некрозно-раковими хворобами.

На обстежених соснових ділянках (вітровальні дерева сосни VI категорії санітарного стану), вражених стовбуровими шкідниками, спостерігається інтенсивне відпрацювання малим сосновим лубоїдом, верхівковим короїдом, про що свідчать характерні їм ходи.

Характер всихання оглянутих насаджень поодинокий та груповий, темп різкий.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами для заселення та розповсюдження осередків вторинних шкідників літньої фенологічної групи та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Оглянуті насадження створюють незадовільний санітарний стан лісових масивів та знижують їх захисні функції.

Висновок:

1. Виходячи із фактичного фізіологічного стану насадження, вражених буреломом, після лісопатологічного обстеження ділянок, згідно Закону України «Про природно – заповідний фонд України» в межах природно – заповідного фонду допускається здійснення санітарних заходів, націлених на запобігання змінам природних комплексів і не порушують режиму заповідного фонду, тому в обстежених ділянках доцільно провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів.

2. В насадженнях, що втратили біологічну стійкість, з метою недопущення розмноження та розповсюдження стовбурових шкідників, негайно провести санітарно – оздоровчі заходи, із застосуванням ефективних заходів та технологій, в максимально стислі терміни, враховуючи стан насаджень, особливості розвитку шкідників та наслідків стихійних природних явищ та

техногенних впливів, а саме **санітарну рубку вибірково на загальній площі 61,7 га**

3. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів в об'єктах ПЗФ виконувати вимоги Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою КМУ від 27.07.1995р. №555, в редакції постанови КМУ від 26.10.2016р. № 756.

4. Вивезення деревини, порубкових залишків з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею. Очистку лісосік провести в найкоротший термін.

Начальник відділу моніторингу стану лісових насаджень ДСЛП «Херсонлісозахист»

 О.І. Доманчук

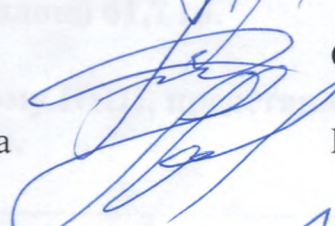
Начальник відділу регулювання природокористування, погоджувальної діяльності та моніторингу довкілля управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА
Головний спеціаліст відділу регулювання природокористування, погоджувальної діяльності та моніторингу довкілля управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА

 О.О. Грицай

Провідний науковий співробітник Шацького НПП

 С.П. Шавук

Провідний інженер лісового господарства

 С.В. Забожчук

Лісничі Шацького НПП:

Пульмівського лісництва

 М.М. Прасюк

Світязького лісництва

 В.В. Найда